

Direcció, administració, publicitat i vendes:
Av. del Baró de Càrcer, 37, 1r, 1a. 46001-València.
Telèfon: 963 535 100. Fax: 963 534 569.
Redacció de Barcelona: Rambla de Catalunya, 121,
1-2, esc. esquerra. 08008-Barcelona.
Telèfon: 932 384 262. Fax: 932 384 263.
Redacció de Palma: Almudaina, 8 entresol-dreta.
07001-Palma de Mallorca.
Telèfon i Fax: 971 720 763.
Adreça Internet:
<http://www.eltemps.net>
Correu electrònic: eltemps@eltemps.net
Subscripcions: 902 131 025.

Edita: Edicions del País Valencià, SA.
Editor: Eliseu Climent.

Coordinació: Jaume Monzó.
Redacció de València: Núria Cadenas, Víctor Maceda, Joan M. Oleaque.
Redacció de Barcelona: Enric Rimbau (*cap de redacció*), Lluís Bonada, Oriol Cortacans (*Món*), Àlex Milián i Gemma Morales (*secretària de redacció*).
Redacció de Palma: Miquel Payeras.
Producció: Josep Agustí i Laia Carreras (*correcció lingüística*), Miquel Benítez (*escàner i imatge*), Vanessa Prieto (*maquetació i gràfics*).
Rúbriques: Francesc Bayarri, Toni Canís, Albert Closas, Salvador Col, Martí Domínguez, Fabià Estapé, Jaume Fàbrega, Llibert Ferri, Pere Gimferrer, Manuel S. Jardí, Glòria Marcos, Joan Marí, Pere Martí, Joan F. Mira, Joan Nebot, J. J. Pérez Benlloch, Miquel Ramon, Pau Viciano, Xavier Vinader.
Corresponsals: Pere Codonyan i Sebastià Girard (Catalunya Nord), Joan Lluís Ferrer (Eivissa), Carles Marquès (Menorca), Anna Sáez (Lleida), Àlvar Valls (Andorra).
Col·laboradors: Gemma Aguilera (EL TEMPS d'Economia), Antoni Albalat, Esther Aleu, Toni Pau Antic, Albert Balanzà, Arantxa Bea, Vicent Bello, Xavier Bru de Sala, Bea Cabezas, Laia Campos, Marc Candela, Josep-Lluís Carod-Rovira, Ferran Cases, Antoni Castel, Alfons Cervera, Jordi Cervera, Laia Climent, Eliseu T. Climent, Agustí Colomines, Joan Corbera, Martí Crespo, Joan Esculies, Jordi Finesres, Manuel García, Cecília Garrigós, Josep Gifreu, Xavier Graset, Josep Guia, Josep Iborra, Maite Insa, Gani Jakupi, Salah Jamal, Miquel A. Limón, Jordi Llavina, Iban L. Llop, Josep Maria López Llaví, Josep-Vicent Marquès, J. M. Martínez Polo, Jaume Masdú, Montserrat Minobis, Alexandre Muns, Miquel-Lluís Muntané, Gustau Munoz, Joan Nebot, Ricard Peris, Carles Pont, Joan Roura, Xavier Rubert de Ventós, Ferran Sáez Mateu, Eduard Sanjuan, Jordi Sebastià, Màrius Serra, Rosa Solbes, Marc Soler, Antoni Strubell, Jordi Tejel, Josep-Maria Terrabras, Felip Tobar, Lourdes Toledo, Matthew Tree, Xulio Ricardo Trigo, Manuel Valencia, Melissa Verlet, Sergi Verger, Vicenç Villatoro, Jordi Zamora.
Col·laboradors gràfics: Tina Bagué, Pere Bota, Gina Calvet, Joan Celrà, Rafa Gil, Xavier Gómez, Vicente A. Jiménez, Salvador Llosà, Glòria Matamala, Jordi Play, Marc Vila.
Disseny: Enric Satué.
Foto portada: Efe.

Arxiu: Jesús Prats (*fotografia*), Rosa Serrano (*documentació*).
Publicitat i promoció: Salva Martínez (València).
Tel.: 963 535 100. Gemma Garrido, Pere Ribalta (Barcelona). Tel.: 932 384 262.
Subscripcions: Quica Sena.
Administració: Susanna Alacreu, Pilar Martí i Assumpció Palau.

Fotomecànica i impressió: Rivadeneyra, SA.
Dipòsit legal: V-853-1984.
Preu a la Catalunya Nord: 3,04 euros.
(S'hi inclouen les despeses de transport)

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

El model turístic a debat. Ja ningú no ho posa en dubte. Des del Govern central fins als autonòmics de països i/o regions més turístiques, passant per empresaris, sindicats, partits i altres agents socials, tothom discuteix sobre el model turístic. El nostre, el dels Països Catalans, també està a debat. Certament a cada un dels nostres països la qüestió adquireix matisos, o fins i tot característiques bàsiques, diferents, perquè les estructures econòmiques del Principat de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears no són calcs l'una de l'altra. Això no obstant, no es pot deixar de veure que en el nostre conjunt econòmic aquesta temporada alta que tot just hem finalitzat ens ha mostrat que quelcom no funciona com deuria. Que, en fi, hi ha símptomes si més no de cert cansament, si no d'esgotament. El model tradicional turístic, el de sol i platja, per entendre'ns, ja no tornarà a ser mai més el que fou. Durant dècades ens ha portat una riquesa material enorme. Amb costos importants, no hi ha dubte. Un, l'ambiental i territorial, conseqüència d'una —ara ja sí tothom coincideix en el mateix adjectiu— excessiva urbanització. L'altre, el derivat: la necessitat d'importar grans quantitats de mà d'obra que en alguns casos, sobretot a les Balears, ha capgirat l'estructura demogràfica —i cultural i social— tradicional. A l'un i a l'altre problema, per cert, encara estem molt lluny de donar-los respostes factibles. Al capdavall, emperò, el model de sol i platja va tenir èxit. Econòmic i material, però èxit. El que passa és que ja no dóna més de si. Per la seua importància en el conjunt de la nostra economia, i per a cada país en particular, és imprescindible continuar debatent i, sobretot, trobar estratègies d'actuació, comunes i per a cada territori, ja que les dues vies en absolut són incompatibles, que ajunten institucions —governos estatals i autonòmics—, empresaris, sindicats, etc., per redreçar una situació que enguany ens ha mostrat un seriós símptoma de gravetat.

En els nostres països són les Balears el territori més afectat, a causa del monocultiu turístic existent. L'informe de situació econòmica publicat aquesta setmana per la Caixa de Balears, Sa Nostra, així ho indica. A la vegada, aquest estudi arriba a la conclusió que cal cercar i trobar els instruments per fer possible una més àmplia diversificació de l'economia il·lenca. Perquè és l'única manera que permetrà evitar els perills, molt seriosos, que es poden veure en l'horitzó econòmic balear. En efecte, el que diu Sa Nostra és el que des de fa tants i tants d'anys moltes veus reclamaven. Sovint aquestes opinions han sofert intents de descrèdit, han estat assenyalades com a producte d'ingenuïtats ridícules, fins i tot de ser quelcom molt proper a una mena d'ideologia "antiturística". Res més lluny. Justament per la importància essencial del turisme a Balears, s'han de prendre molt seriosament aquestes veus. Ara avalades pel prestigi contrastat del Centre de Recerca Econòmica de Sa Nostra. És l'hora de la reacció. No es tracta de buscar què ha dit o fet en el passat un polític o l'altre, sinó de començar a treballar, tots, en la mateixa direcció. Hi guanyarà tota la societat il·lenca, i la resta dels nostres països, perquè la seua vertebració no aguantaria un sotrac econòmic a Balears.

Als nostres lectors

Arran de l'assalt de l'escola de Beslan, a Ossètia del Nord, el Caucas torna a ser actualitzat, pel drama en si del segrest i les morts que ha provocat i per la manera com ho ha tractat Putin i com tracta Txetxènia des de 1999. De fet, ja no parlem només de Txetxènia, sinó de tota la regió. Com ha dit aquests dies Dov Lynch, de l'Institut d'Estudis de Seguretat de la UE, no és que estiguem a les portes d'una extensió del conflicte, sinó que "el Caucas nord ja està desestabilitzat, la taxa demogràfica és cinc vegades més alta que a Rússia, hi ha atur, els sectors sanitari i educatiu estan molt malament i les institucions són febles". De tots aquests problemes en parlem al tema de portada: del segrest de Beslan i del mosaic de pobles que habiten al Caucas i que han patit tot tipus de guerres al llarg de la història.

Oriol Cortacans, coordinador de "Món"